

References

1. Monetary policy in Poland in the second half of 1990s: current issues and strategic challenges, "Materialy i studia". No 72, Warsaw: National Bank of Poland, 1998.
2. "Poland and European Union: The Monetary policy dimension. Monetary policy before Poland's accession to the European Union", Bank i kredyt, May 2004, pp.4-18.
3. The portal of National Bank of Poland [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbp.pl>
4. The portal of Organization for economic co-operation and development [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/home>

A given article is devoted to the main policy instruments of Polish government. There are monetary, financial and currency policies. It also considers how the entrance of Poland to European Union in 2004 and the World Financial Crisis in 2008 influence the country's economy, what are the tendencies of inflation and unemployment there.

Key words: *monetary policy, financial policy, currency policy, expansion, exchange rate, concentration, devaluation, budget deficit, economic growth, gross domestic product (GDP).*

В статье рассматриваются три основных инструмента регулирования экономики Польши, а именно: монетарная, финансовая и валютная политики. Также речь идёт о том, как повлияли на экономику страны вступление Польши в Европейский Союз в 2004 году и финансовый кризис 2008 года, каковы тенденции уровня инфляции и безработицы.

Ключевые слова: *монетарная политика, финансовая политика, валютная политика, расширение, обменный курс, концентрация, девальвация, дефицит бюджета, экономический рост, валовой внутренний продукт (ВВП).*

УДК 336.744

М. А. Швайка,
*д. е. н., професор, академік Академії економічних наук України,
Заслужений діяч науки і техніки України,
директор НДІ економічних і гуманітарних наук,
Київський міжнародний університет*
А. Б. Пельо,
*науковий співробітник НДІ економічних і гуманітарних наук,
Київський міжнародний університет*

ДО ПИТАННЯ ПРО ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

У статті розглядаються причини, які призвели до виникнення світової фінансової кризи і сформульовані рекомендації з її подолання. Зокрема, рекомендується запровадити нову світову резервну валюту замість американського долара і створити світовий банк. Даються рекомендації з реформування світової фінансової системи і здійснення суворого контролю за емісією грошей.

Ключові слова: *фінансова криза, резервна валюта, фінансова система, світовий банк, світова валютна система*

Побудована на доларі міжнародна валютна система має дуже серйозні недоліки. Перетворення валюти однієї країни в міжнародну, причому без будь-яких зобов'язань і відповідальності, надало цій країні величезні вигоди й переваги у здійсненні кредитної експансії, створивши значні можливості її урядовцям і бізнесменам для зловживань.

До 1973 р. світову валютну стабільність забезпечувала система фіксованих обмінних курсів, сформована 1944 р. на Бреттон-Вудській конференції. Курс американського долара і курси всіх інших валют були прирівняні до певної частини золота за певною ціною. Бреттон-Вудська система служила квазізолотим стандартом, бо всім іншим країнам гарантувалося право конвертувати їхні долари в золото за обмінним курсом — 35 доларів за 1 унцію золота.

Коли в 1973 р. обвалилась Бреттон-Вудська система, країни світу повинні були домовитися

щодо організації нової світової валютної системи, яка регулювала б міжнародну торгівлю і валютні відносини, створення і запровадження нової міжнародної резервної валюти. Оскільки світове співтовариство цього не зробило, цим скористалися США і пустоту заповнили долларом, перетворивши його у світову резервну валюту, досягнувши за допомогою цього величезних незаслужених доходів, вигод і переваг. Цього вони домоглися без офіційних угод і прийняття на себе будь-яких зобов'язань.

Під впливом усіх цих подій відбувся перехід валютної системи, що спиралася на фізичні активи (золото), до чогось без усякої твердої опори, що підвищило відповідальність за усвідомлене управління грошово-валютними операціями.

На зміну золотогрошовій системі, яка мала властиві їй механізми саморегуляції і не допускала випуску зайвих грошей, і виникнення подібних криз, прийшла кредитна грошова система, яка позбавлена таких механізмів і потребує свідомого регулювання. Річ у тому, що стійкість золотогрошової системи забезпечувалася таким вагомим чинником, як наявність у грошей внутрішньої вартості, якої гроші при кредитній системі позбавлені.

Оскільки доллар став світовою міжнародною валютою, за виконанням ним цієї ролі повинно здійснювати контроль усе світове співтовариство за всіма правилами і приписами, що пред'являються до функціонування кредитної і грошової системи (нехай і світової). Тільки за допомогою чітких обмежень і суворого контролю можна досягти недопущення створення зайвої кількості грошей і свідомо запобігати торговому дисбалансу. Через те що цього не було, ніщо не завадило США нагромадити величезний дефіцит поточного рахунку.

Утворилася величезна некерована і нерегульована грошова лавина, яка вийшла з-під людського контролю і створила для всього людства багато проблем. Випустили Джінна з пляшки – і він розповзся по всьому світу.

Протягом тривалого часу американська держава, населення і бізнес явно жили не за своїми можливостями, надуваючи боргові бульбашки і залучаючи дешеві гроші всієї глобальної економіки. При чому, приплив дешевих грошей спостерігався в основному в секторі послуг, де домінуюче становище займав продаж нерухомості. Через егоїзм США щоденно втрачають свої минулі переваги.

Потрібна інша концепція грошей, яка не дозволяла б робити гроші з повітря і надувати грошові бульбашки. Тільки один володар це повинен робити — обмін, у процесі якого створюються справжні комерційні, а не надувні грошові зобов'язання.

Для опрацювання заходів з подолання глобальної кризи спершу треба з'ясувати її першопричини. На жаль, своєчасно не було враховано, що вже віджила себе стара золотогрошова система й у двері стукала кредитна грошова система, до прийому якої як слід не підготувались. Будучи позбавленою механізмів саморегуляції, вона потребувала свідомого регулювання, яке було проігнороване.

До початку глобалізації місце «буржуа-виробника» постіндустріальне суспільство висунуло на авансцену «буржуа-мінялу». Саме завдяки цим змінам глобалізація привела до неабиякого відриву грошей від руху товарної маси й утвердження грошових бульбашок.

Кредитна грошова система, яка відірвалася від золотої пуповини, втратила механізм саморегуляції, і тому потребує свідомого державного регулювання, суворого контролю за недопущенням випуску зайвої кількості грошей.

Треба запровадити новий метод забезпечення достатнього зростання ліквідності.

Замість форми зберігання резервів у доларах країнам можна б запропонувати нову світову валюту.

Емісією світових грошей могли б зайнятися найрізноманітніші інституціональні структури. Це може бути, зокрема, МВФ (відповідальний за емісію СПЗ). Можна також створити нову організацію для з'ясування питань, пов'язаних з виділенням сум і їхніх розмірів. Не виняток, що нова інституційна структура вимагатиме створення низки траст-фондів...

Певною мірою МВФ уже почав перетворюватися в щось подібне до міжнародного центрального банку (МЦБ), адже, рятуючи країну, яка потрапила в біду, він і рятує міжнародні фінансові інститути від втрат, якими загрожує їм певна країна Отже, МВФ перешкоджає скороченню світової грошової пропозиції. Адже так само центральний банк запобігає скороченню національної грошової пропозиції, коли приходить з виручкою до збанкрутілого банку чи банківської системі в цілому на національному рівні. Виручаючи вражені кризою країни і фінансові інститути, МВФ значною мірою не дозволив жодній із численних економічних криз останніх років перерости у світову кризу.

Ті ж чинники, що сприяли формуванню світової економіки, тепер вимагають і створення світової валютної системи, яка не належала б жодній країні і не використовувала б її плодів у своїх інтересах.

Насамперед, потрібний Світовий центральний банк. Для його створення МВФ має необхідну організаційну структуру.

Нині світова грошова пропозиція вирвалася з-під контролю. Тому це явище треба повернути в кероване річище. Цей процес не може більше розвиватися стихійно. Цього можна досягнути лише за допомогою свідомого регулювання світової валютної системи, створення міжнародної резервної валюти й організації світового банку.

Тільки за допомогою вищезгаданих заходів можна буде усунути недоліки теперішньої валютної політики і не давати змоги світовим спекулянтам і американському торговому дефіциту наводнювати світ доларовою ліквідністю. Запропоновані заходи допоможуть виробити чіткі рекомендації щодо відновлення рівноваги у світовій економіці і створенню основ для стійкого економічного зростання в майбутньому.

Тому на питання, що має повноцінно замінити золото як світову резервну валюту, може бути дана лише одна відповідь — свідоме, контрольоване державою суспільне регулювання грошових відносин, запровадження світової валюти й організації міжнародного банку.

Це свідоме регулювання грошових відносин стане тією системою, якій світ надаватиме переваги над золотими кайданами, звільнивши, врешті-решт, свої монетарні системи від золотих ланцюгів.

Запровадження світової валюти принесе чималий емісійний дохід, який належатиме всім країнам і не привласнюватиметься лише США, як це тепер відбувається. Емісійний дохід від запровадження євро тепер розподіляється між усіма країнами Євросоюзу. А що тепер отримує Україна від використання 100 млрд. доларів?

Виникла нагальна потреба у створенні нового глобального фінансового порядку. Міжнародна фінансова система — її основоположні принципи, способи регулювання й інститути — вимагають глибокого реформування.

Розвиток людства відбувається в напрямку створення єдиної світової грошової системи, при якій потреба в численних національних грошових системах з часом взагалі зникне. Раніше чи пізніше, але це неодмінно станеться. Питання єдиної сучасної світової валюти — це питання єдиної міри. І така штучна безіменна, космополітична грошова одиниця вже існує. Це СПЗ. Так само, як людство колись ішло до стандартизації міри довжини, ваги, так само тепер воно йде до уніфікації національних грошових систем. Раніше для цього не було умов.

Тепер ці умови визрівають. Відбулася демонетизація золота і золотогрошова система відмерла. Виникла рухлива, незакостеніла кредитна грошова система, за якої грошове буття вартості не ототожнюється з речовим носієм грошових відносин. Цей захід допоможе народам національних держав позбутись від данини, яку вони сплачують корупціонерам і мафіозі, що з національними грішми проробляють фокуси, подібні до тих, які в минулому проробляли королі і царі, фальшуючи золоту грошову одиницю, зменшуючи її вагу, понижуючи пробу.

Так само, як сьогодні в усьому світі всі країни користуються єдиними мірами довжини, ваги, так невдовзі вони користуватимуться єдиними світовими грішми, роль яких буде зводитись до єдиної міри.

Пропозиції щодо запровадження нової резервної валюти тепер активно обговорюють не лише науковці, а й державні мужі на міжнародних нарадах і світових форумах, зокрема, в ООН. Для аналізу нинішньої глобальної фінансової кризи 63-тя сесія Генеральної Асамблеї ООН створила спеціальну цільову групу на чолі з Нобелівським лауреатом Дж. Стігліцем, який є активним прибічником запровадження нової резервної валюти.

Глибока руйнівна світова фінансова криза, що призвела до зубожіння мільйонів людей у всьому світі, вимагає вжиття спільних, колективних, невідкладних заходів усього світового співтовариства, термінового досягнення домовленостей і рішучих дій, усунення причин, які призвели до її виникнення.

Хоч до кризи призвели нерозумні, егоїстичні дії провідних найбільш промислово розвинених країн, передусім США, долати ж її наслідки доводиться всім загалом. Ці питання стали в центрі уваги світових форумів і нарад, на яких обговорюються не лише екстренні, невідкладні заходи виходу з безвиході, а й робиться спроба визначити перспективу планетарного розвитку людства і забезпечення регулювання надзвичайно важливих процесів світового розвитку. Великий науковий і практичний інтерес має з'ясування причин, які призвели до того, що важливі важелі й інструменти світового регулювання опинились в руках США та інших країн, без отримання на це дозволу і згоди. Це, зокрема, стосується права на необмежену емісію національних грошей, що набули статусу світових.

Сама криза як така не створила багатьох проблем, наприклад, не призвела до випуску зайвої кількості грошей. Ці нерозв'язані, гострі проблеми під впливом кризи лише впливли на поверхню.

Вона їх спровокувала. Ці проблеми не розв'язувались протягом багатьох років, нагромаджувались і призвели до вибуху.

Світові лідери б'ють тривогу з приводу необхідності вжиття термінових заходів у наведенні порядку у фінансах, у забезпеченні постійного і суворого нагляду за банками, у здійсненні уніфікації фінансових систем, в обмеженні емісії грошей і недопущенні провокування інфляції. Регулювання грошового обігу повинно здійснюватися з урахуванням глибоких змін, які відбулись у самому функціонуванні грошової системи, породжених зникненням золотогрошової системи і виникненням кредитної. Не лише на місцевому, національному, чи регіональному, груповому рівні, а й на міжнародному, світовому рівні останнім часом усе частіше і гостріше ставляться питання про речі і процеси, за якими треба здійснювати суспільний контроль і які потребують спільного з'ясування.

Створення регіональної чи світової валюти потребує серйозних політичних рішень і високого рівня економічної інтеграції, що не може бути досягнуто миттєво. На різноманітних найавторитетніших світових нарадах, які проводяться під егідою ООН, економічних форумах у Давосі, самітах «великої двадцятки», «вісімки» і т.д. все гостріше ставляться питання спільного розв'язання назрілих гострих проблем, які з проблем окремих країн перетворились у проблеми всього людства і яких зусиллями окремих країн розв'язати неможливо. Передусім ідеться про боргові і бюджетні проблеми урядів. У центрі уваги 10-го світового Давоського форуму в січні 2010 було питання про уніфікацію фінансових стандартів, які діяли б у всіх країнах світу. Хоч і не укладено всесвітньої угоди про нагляд за банківською діяльністю і зобов'язання банків накопичувати більше капіталу на випадок кризових часів, але дискусія дала новий поштовх до розробки єдиних правил.

Давоський форум ініціював процес, який повинен привести до серйозних рішень. Дуже важливо спершу визначити проблеми, а потім спільними зусиллями їх реалізувати.

Не слід забувати, що живемо у вік глобалізації, яка семантично означає надання чомусь всесвітнього (тобто глобального характеру). У випадку глобалізації економіки такий характер надається відомому процесу інтернаціоналізації господарського життя.

Світ змінився і старі інститути не встигають за стрімкою еволюцією потреб і можливістю їх задоволення. Потрібний перехід до нової моделі управління, яка поєднуватиме політичний, соціальний, екологічний і економічний фактори. Реструктуризація системи глобального регулювання економіки і розробка заходів з її ефективного функціонування потребує серйозного наукового обґрунтування.

Виконуючий директор і засновник Світового економічного форуму в Давосі Клаус Шваб наголошував: «Спершу треба визначити проблеми, а тоді вже спільними зусиллями їх розв'язувати» [1, с.7]. Газета «Нью-Йорк таймс» напередодні світового економічного форуму в Давосі, у січні 2010 р. писала, що учасники форуму разом поміркують над уніфікацією фінансових стандартів, які діяли б у всіх країнах світу. Особливе значення має укладення всесвітньої угоди про нагляд за банківською діяльністю, розробка тут єдиних правил, які дозволили б вжити потрібних заходів для того, щоб зобов'язувати банки накопичувати більше капіталу на випадок кризових часів [1, с.7].

Спочатку треба розібратися з тим, хто повинен це здійснювати. Треба чітко визначити місце «великої двадцятки» в системі глобальних інститутів і розібратися в тому, чи є ця група «всесвітнім політбюро», «клубом сильних», прототипом світового уряду і як вона взаємодіятиме з ООН. Проте не викликає сумніву, що «велика двадцятка» може претендувати на колективне лідерство у світовій політиці, якщо діятиме з належною повагою до думки країн, які не є членами групи. Присутність у «великій двадцятці» країн, які представляють різні географічні регіони, перебувають на різних рівнях розвитку і належать до різних культур – обнадійливий сигнал.

Ця група сформована не свідомо, у міру усвідомлення потреби регулювання світового суспільного розвитку, а спонтанно, під тиском надзвичайних умов, неочікуваної глобальної кризи. Методи її діяльності теж далекі від досконалості.

«Велика двадцятка» повинна бути прозорою і не лише тісно співпрацювати з ООН, а перебувати під її дахом. Саміти треба проводити в штаб-квартирі ООН. Вона повинна надавати звіт Генеральній Асамблеї для ретельного аналізу її діяльності. «Велика двадцятка» не повинна обмежувати свою діяльність питаннями світової економіки, її регулювання, а повинна активно втручатись у розв'язання політичних та інших проблем.

Ті, хто виступатиме проти політичної ролі групи, вочевидь стверджуватимуть, що світова спільнота поклала головну відповідальність за підтримування міжнародного миру й безпеки на Раду Безпеки ООН. Провідна роль Ради Безпеки – негайно реагувати на поточні кризи. Вона належно не підготовлена для відповідей на довгострокові й концептуальні виклики.

«Велика двадцятка» ніби створена для того, щоб мати справу з глобальними викликами у сфері

безпеки, бідності й екології. Немає сумніву, що «велика двадцятка» зможе посісти ключове місце в архітектурі світової політики та економіки. Мілітаризація відбирає ресурси з реальної економіки, загострює конфлікти і створює ілюзію того, що військові рішення кращі за політичні. Слід здолати місництво і провінційність. Лідери країн, що розвиваються і входять до «великої двадцятки» вважають, що криза почалася з надмірного запозичення Америкою, тому розгрібати завали – відповідальність Америки, а не їхня.

Цим споживацьким запозиченням, що випали з-під суспільного контролю і регулювання, сприяє відсутність автоматичних регуляторів і обмежувачів на створення грошей.

Фінансова криза 2008 року почалася з надмірного запозичення найбагатшими країнами. Дві високоприбуткові економіки (США і Євросоюз) самі зіштовхнулися з труднощами.

США, де споживачі, яких підштовхували безтурботним наданням позик на некредитоспроможні домоволодіння, напозичали занадто багато на купівлю будинків і автомобілів, були основним винуватцем. Це споживацьке божевілля, що звалилося на США як дар Божий і було спровоковане можливістю безконтрольно випускати необмежену кількість доларів, послужило поганим прикладом для інших країн. Кожний, хто наслідував їх приклад, опинився в подібній ситуації. Периферія Євросоюзу – Ірландія, Португалія, Іспанія і Греція – також почали кредитне божевілля десятиліття тому, коли приєдналися до євросони, розпалюючи бум нерухомості, який теж лопнув, як мильна бульбашка. Економіки, що розвиваються, в основному уникли цього згубного надмірного кредитування.

Тепер у сучасних умовах ні МВФ, ні інша міжнародна організація не спроможна зупинити повномасштабне змагання великих країн у швидкості друкування грошей і знецінення власних валют, аби підтримати свої товари на світових ринках. Голова світового банку Роберт Зоелік вважає, що потрібно створити механізм регулювання світових валют. На його думку «найбільш вірогідним виходом можуть стати домовленості про встановлення квот на випуск грошей. «Країни мусять поступитися частиною суверенітету. Це може зупинити війни і вдихнути нове життя в МВФ і Світовий банк». «За демпінг у ВТО передбачені санкції, а от проти неконтрольованих емісій чи стримування курсу не існує». Адміністративні обмеження і заборони не важко обійти не лише хитрощами, а й хабарями. Прив'язка механізму створення грошей до метаморфози товару і утворення здорових комерційних боргових зобов'язань не потребує жодних обмежень.

Сучасне суспільство вже не може задовольняти пропонований Робертом Зоеліком принцип випуску паперових грошей під золоте забезпечення і не лише тому, що його практично в сучасних умовах неможливо реалізувати і він нездійснений, а насамперед тому, що він не відповідає потребам життя і суперечить принципам функціонування кредитної грошової системи, яка прийшла на зміну золотогрошовій і базується на зовсім інших засадах, ніж золотогрошова.

Кредитна грошова система не закріпилася як золотогрошова, більш рухливіша, мобільніша, відкриває ширший простір для маневрування і безперервного здійснення актів купівлі-продажу, платежів і розрахунків, створення грошей і їх погашення, кредитування і фінансування.

Пропозиції щодо повернення до золотогрошової системи є утопією, що дезорієнтує суспільство і відвертає увагу від реального з'ясування життєво важливих питань. Треба навчитись управляти кредитною грошовою системою не лише на національному, а й на міжнародному рівні. Необхідно усунути глибинні причини світової кризи, передусім змінити модель регулювання світовою економікою.

Обговорення проблем світової кризи і пропозицій щодо її подолання не обмежується докладанням зусиль до розв'язання окремих питань світової економіки і політики, а й часто скеровується на докорінну радикальну перебудову світопорядку і створення світового уряду.

Ж. Атталі і Дж. Стігліц вважають, що на зміну глобальному управлінню повинен прийти глобальний уряд, який був би відповідальним перед народом будь-якої країни. Деякі автори пророчать створення світового уряду лише через 100 років [2, с. 44-45].

Шкідлива ліберальна політика англосаксів, яку вони нав'язують усьому світу і яка приносить шкоду всім народам і країнам, які її дотримуються, обґрунтовується застарілою теорією невидимої руки Адама Сміта XVIII століття.

Китайці, які нині показують взірць зростання і стабільності, зуміли успішно забезпечити взаємодію невидимої руки, ринку і видимої голови держави. Китай не допустив доларизації країни. Відповідно до чинного законодавства Китаю підприємства й окремі громадяни не мають права володіти іноземною валютою понад дозволеною сумою, надлишки валюти повинні бути продані за національну валюту, причому покупцем валюти виступає Народний банк Китаю. Вражають також успіхи Індії в індустріалізації [3, с. 69].

Цікавими є пропозиції Франції, яка з 12 листопада 2010 року заступила на посаду голови фінансової двадцятки. Президент Франції Ніколя Саркозі вважає, що світовий фінансовий балаган довго тривати не може. Він пропонує створити Новий світовий фінансовий порядок. Виступаючи в Брюсселі на саміті форуму «Європа-Азія» (АСЕМ), він заявив, що нинішня криза не може бути подолана без створення нової архітектури світового фінансового ринку.

Президент Франції піддав критиці ситуацію, коли кожна країна, виходячи з її суверенності, діє у фінансовій галузі так, як їй заманеться. Президент з обуренням говорив, що ми живемо в XXI столітті без будь-якого фінансового порядку. Оскільки зараз на світовий порядок денний висувається питання про вироблення засад нового глобального порядку, ініціатива Франції варта особливої уваги.

Література

1. З. Кріт «Бюджетно» про серйозне. У Давосі розпочав роботу 40-й Світовий економічний форум // Україна молода. – 2010. – 28 січня. – С.7.
2. Оганесян А.Г. Мировое правительство через 100 лет // Международная жизнь. – 2010. – №2. – С. 44–45.
3. Гуревич М.И. К вопросу о совершенствовании денежно-кредитной политики // Деньги и кредит. – 2007. – №5. – С. 69 – 72.

The article discusses the causes that led to the emergence of the global financial crisis and provide recommendations on how to overcome it. In particular, it is recommended to introduce a new world reserve currency instead of U.S. dollar and to create new global bank. The recommendations are given for reforming the global financial system with the aim of providing strict control over the money issue.

Keywords: *financial crisis, the reserve currency, financial system, World bank, world currency system*

В статті розглядаються причини, які привели до виникнення світового фінансового кризису і сформульовані рекомендації по його подоланню. В частині, рекомендується ввести нову мирову резервну валюту замість американського долара і створити мировий банк. Даються рекомендації по реформуванню мирової фінансової системи і здійсненню строгого контролю над емісією денег.

Ключевые слова: *финансовый кризис, резервная валюта, финансовая система, всемирный банк, мировые валютные системы*

УДК 369.067

Н. В. Приказюк,

*к.е.н., доцент кафедри страхування та ризик-менеджменту,
Київський національний університет ім. Тараса Шевченка*

СИСТЕМА МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Досліджено зарубіжний досвід організації медичного страхування і обґрунтовано особливості функціонування медичного страхування в Україні. Виявлено тенденції і перспективи розвитку медичного страхування в Україні.

Ключові слова: *медичне страхування, добровільне і загальнообов'язкове медичне страхування, страхові платежі, ринок медичного страхування.*

Організація системи охорони здоров'я в розвинених країнах здійснюється з урахуванням інтересів усіх соціальних верств населення та характеризується надзвичайною різноманітністю форм, оскільки кожна з них несе на собі відбиток особливостей еволюції охорони здоров'я, а також економічних, культурних і політичних характеристик. У багатьох країнах уже давно склалася система взаємодоповнюючого соціального захисту: державне соціальне забезпечення, групове та індивідуальне страхування.

Щодо України, то тут ситуація дещо інша. Сучасний стан фінансування охорони здоров'я в